



พฤติกรรมมนุษย์ (Human behavior)

ความหมายของพฤติกรรมมนุษย์ (Human behavior)

หมายถึง กริยาอาการที่มนุษย์แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ อาการแสดงออกต่าง ๆ เหล่านั้น อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตได้หรือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การเขียน การคิด การเต้นของหัวใจ เป็นต้น ส่วนสิ่งเร้าที่มากกระทบแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมก็อาจจะเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) และสิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus)



ความหมายของสิ่งเร้า

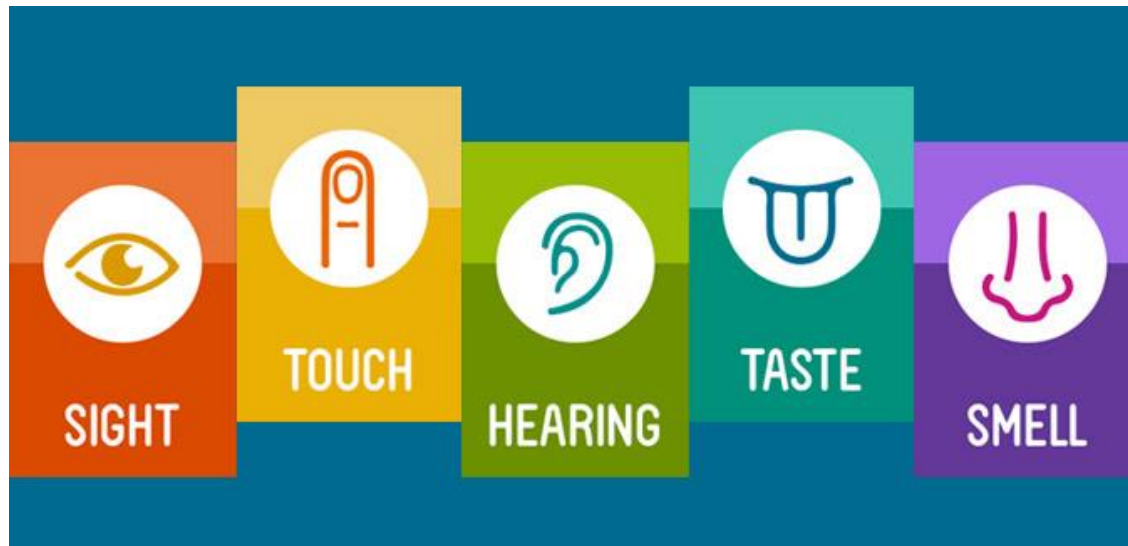
สิ่งเร้าภายใน

สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย สิ่งเร้าภายในนี้จะมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมในวัยเด็ก และจะลดความสำคัญลงเมื่อเติบโตขึ้น

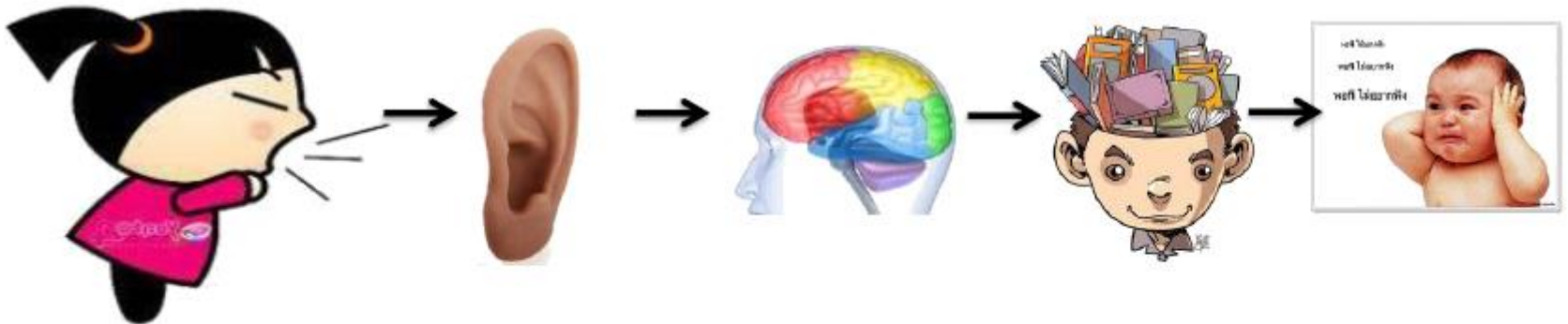


สิ่งเร้าภายนอก

สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง 5 คือ หู ตา คอ จมูก การสัมผัส เมื่ออยู่ในสังคมสิ่งเร้าภายนอกจะมีอิทธิพลมากกว่าในการกำหนดว่าบุคคลควร
จะแสดงพฤติกรรมอย่างไรต่อผู้อื่น



การแสดงพฤติกรรมมนุษย์



พฤติกรรมแบ่งเป็น ๒ ประเภท

1. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior)

เป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้
หรือวัดได้ มี 2 ลักษณะ

1.1 Moral Behavior

พฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ด้วยตาเปล่า
โดยไม่ต้องใช้เครื่องมือวัด เช่น การเคลื่อนไหว
ของร่างกาย เดิน ยืน วิ่ง

1.2 Molecular Behavior

พฤติกรรมที่ต้องอาศัยเครื่องมือช่วยในการ
วิเคราะห์จึงจะสามารถเห็นได้ เช่น การ
ไหลเวียนโลหิต การเต้นของหัวใจ

2. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior)

เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตเห็น หรือวัดได้โดยตรง เช่น ความรู้สึกการรับรู้ การจำ การคิด การตัดสินใจ การจินตนาการ เป็นต้น



ความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์

ความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์

1. ความแตกต่างระหว่างมนุษย์ (Individual Differences)
2. พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม (Heredity & Environment)
3. ลักษณะรูปร่าง (Body Types)
4. ลำดับการเกิด (Birth Orders)
5. การแสดงออก (Expression)
6. ความเข้าใจมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา



1. ความแตกต่างระหว่างมนุษย์



หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์
เฉพาะตน โดยมี พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็น
ตัวกำหนด



ความแตกต่างระหว่างมนุษย์

ความแตกต่าง
ทางกาย (Physical)

ลักษณะพฤติกรรม

รูปร่างที่เห็นภายนอก หน้าตา ท่าทาง โกร่ง
กระดุก ผิว ผนกล้ามเนื้อ เป็นต้น



ความแตกต่างระหว่างมนุษย์

ความแตกต่างทางอารมณ์
(Emotion)

ลักษณะพฤติกรรม

การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ดีใจ เสียใจ
โกรธ อิจฉา ก้าวร้าว ขบขัน เป็นต้น



ความแตกต่างระหว่างมนุษย์

ความแตกต่างทางสติปัญญา
(Intelligence)

ลักษณะพฤติกรรม

ความคิด หรือความสามารถในการแก้ปัญหา
ไอคิวสูง ไอคิวต่ำ เป็นต้น



ความแตกต่างระหว่างมนุษย์

ลักษณะพฤติกรรม

ความแตกต่างทางสังคม
(Social)

ความสามารถในการแสดงออกในหมู่คน หรือ
ระหว่างคน การเข้าสังคม การพูดคุย อีคิว เป็นต้น



2. พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม (Heredity & Environment)



พันธุกรรม หมายถึง ลักษณะที่มนุษย์
ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ โดย
มียีน (gene) เป็นตัวสืบทอดลักษณะ

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบตัว
มนุษย์ และมีอิทธิพลที่สามารถทำให้
มนุษย์มีความแตกต่างกัน



พันธุกรรม

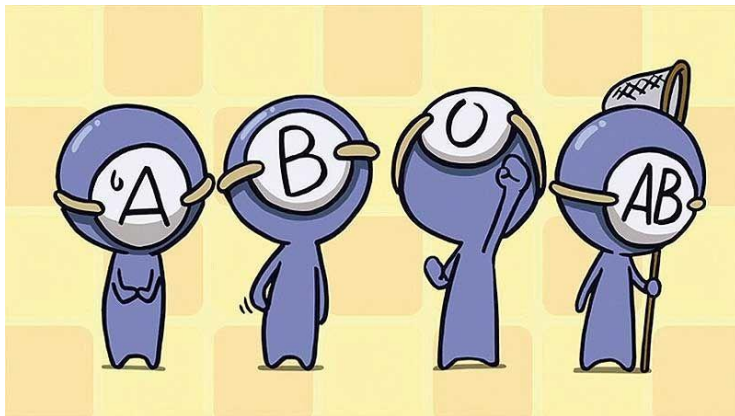
ยีนในโครโมโซม 23 คู่ Sperm เพศชาย 23 และ Ova เพศหญิง 23 ส่งผลให้มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

ลักษณะรูปร่างโครงสร้างกระดูก ขนาดร่างกาย หน้า ตา ผิวพรรณ สีผม เพศ

ความบกพร่องทางร่างกาย และโรคภัยไข้

เจ็บบางอย่าง เช่น ตาบอดสี สีระชะล้น

โรคเบาหวาน โรคลมชัก ผิวเผือก



ชนิดของกลุ่มเลือด โดยลูกจะมีเลือดกลุ่มเดียวกับพ่อหรือแม่ เช่น พ่อเลือดกลุ่ม O แม่เลือดกลุ่ม B ลูกมีโอกาสเป็น O, B

ยีนในโครโมโซม 23 คู่ Sperm เพศชาย 23 และ Ova เพศหญิง 23
ส่งผลให้มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้



สติปัญญา คือ ความสามารถในการ
เรียนรู้สิ่งต่างๆซึ่งเป็นสิ่งที่ได้รับการ
ถ่ายทอดมาจากพันธุกรรม ได้แก่
ความคิด ความจำ เซาว์น



**ความสามารถที่มีมาแต่กำเนิด
หรือความถนัด (Aptitude)**

เฉพาะตัวหรือพรสวรรค์ แต่ละ
คนรับถ่ายทอดมาจากผู้ให้กำเนิด

สิ่งแวดล้อม

1. สภาพขณะอยู่ในครรภ์ มีผลต่อบุคลิกภาพมาก เช่น ถ้ามารดาบริโภคอาหารดี มีคุณค่า อุดมดลูกดีอยู่สภาพสมบูรณ์ มีน้ำหล่อเลี้ยงดี เด็กเจริญเติบโต แข็งแรงดี ถ้ามารดาสุขภาพไม่ดี มีโรคแทรก เด็กจะมีร่างกายและพละอนามัยไม่สมบูรณ์โรคบางชนิด



2. การเลี้ยงดูของบิดามารดา ได้รับความรักความเข้าใจ ความอบอุ่นจะทำให้เด็กเจริญเติบโตทั้งทางกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา แต่ถ้าเลี้ยงดูแบบปกป้องมากเกินไป (Over Protection) ก็จะทำให้เด็กช่วยเหลือตัวเองไม่ได้



3. ลำดับที่ในการเกิด

ทำให้คนเราแตกต่างกันได้หลายอย่าง ลูกคนกลางๆช่วยเหลือตัวเองดี เจริญเติบโตเร็วกว่าลูกคนโต แต่ลูกคนโตมีความรับผิดชอบสูงกว่า ส่วนลูกคนสุดท้องมีความรับผิดชอบไม่ดีนัก



4. อาหารการกิน ถ้าขาดสารอาหารร่างกายก็ไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร อาจทำให้ต่อมภายในไม่ทำหน้าที่ที่ร่างกายเจริญเติบโตได้ช้า บางคนเป็นโรคขาดอาหาร เป็นเด็กปัญญาอ่อน บางรายร่างกายอ่อนแอและทำให้จิตใจอ่อนแอไปด้วย



5. ประสบการณ์และการเรียนรู้

ประสบการณ์เป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และในเวลาเดียวกันผลจากการเรียนรู้ทำให้คนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ แต่ทุกคนไม่ได้รับประสบการณ์ที่เท่าเทียมกัน สิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน จึงมีโอกาสดูได้เรียนรู้ต่างกัน ฉะนั้นคนเราจึงมีความแตกต่างกัน



6. ระบบสังคม วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

นาฏศิลป์ มารยาทในสังคม อาหารการกิน ที่อยู่อาศัย การใช้ภาษา ฯลฯ
มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต แนวความคิดและอุดมคติ ทำให้พฤติกรรมของแต่ละ
สังคมแตกต่างกัน



7. สภาพทางภูมิศาสตร์

ดินฟ้าอากาศของแต่ละท้องถิ่นทำให้คนเติบโตและมีอุปนิสัยใจคอการดำเนินชีวิตต่างกัน เช่น คนที่อยู่ในเขต ร้อนเหนียวง่ายมักขี้เกียจ คนในเขตหนาวต้องขยันอดทน คนที่อยู่ในท้องถิ่นกันดารจนเกินความสามารถจะเอาชนะได้ก็มักจะทำให้คนหมดอาลัย เกิดความหดหู่ เปื่อหน่าย เกิดความท้อถอย เป็นต้น



8. อุบัติเหตุ ทำให้สมองหรือร่างกาย ได้รับความกระทบกระเทือนกลายเป็นคนปัญญาอ่อน พิการ

9. สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ ฯลฯ มีอิทธิพลต่อเจตคติความสนใจ ความคิด ศีลธรรม ค่านิยม ประสพการณ์ ฯลฯ ทำให้เกิดพฤติกรรมแตกต่างกัน



3. ลักษณะรูปร่าง (Body Types)

หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์ที่
ปรากฏให้เห็นเด่น โดยมีพื้นฐานมาจาก
ยีนบรรพบุรุษ



ลักษณะรูปร่างที่บ่งบอกพฤติกรรม



อารมณ์สนุกสนาน รักความสะดวกสบาย
โดยทั่วไปเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี

กระตือรือร้น ตัดสินใจเร็ว กล้าหาญ ใจหนักแน่น
คบง่าย พุดจาตรงไปตรงมา บางครั้งอาจดูก้าวร้าว
ขวานผ่าซาก





ชอบเก็บตัว ลีกลับ ระวางตัว
กลัวคน ไม่ชอบ
สังคม เป็นคนเจ้าระเบียบ มี
ลักษณะเป็นคน
ฉลาด รับผิดชอบสูง

4. ลำดับการเกิด(Birth Orders)

อิทธิพลลำดับการเกิดต่อพฤติกรรม

1) ลูกคนโต (First Born Child)



1. ระดับสติปัญญา (I.Q) ต่ำกว่าลูกคนอื่น
2. เป็นคนมีพรสวรรค์ (Gifted Child)
3. ก้าวร้าวเก็บกด
4. ยอมตามใจผู้อื่น
5. ขอความช่วยเหลือง่าย

2) ลูกคนกลาง (Wednesday Child)

1. ปรับตัวยาก สับสน
2. เป็นคนเพิกเฉย บางครั้งอาจเป็นเหยื่อของครอบครัว
3. ชอบเพื่อนมากกว่าคนในครอบครัว



3) ลูกคนสุดท้อง (Youngest Child)

1. เอาแต่ใจ ต้องการความรักมากกว่าคนอื่น ๆ ชอบยกย่อง
2. มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ชอบแข่งขัน
3. มองโลกในแง่ดี (Optimistic)



4) ลูกคนเดียว (Only Child)

1. มักเฉลียวฉลาดเป็นเพราะได้อยู่ท่ามกลางผู้ใหญ่เป็นส่วนมาก
2. เอาแต่ใจตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
3. รู้จักคนง่าย แต่ไม่ค่อยรับผิชอบ



5. การแสดงออก (Expression)

พฤติกรรมการแสดงออก แบ่ง 3 แบบ

1. เก็บกดไม่ชอบแสดงออก (Introvert Personality)

1. ขริ้ม แสดงออกช้า เยือกเย็น (Wall Flower)

2. คิดช้า คิดไกล คิดลึก คิดสร้างสรรค์



2. ชอบแสดงออก (Extrovert Personality)

1. คล่องตัวสูง มีชีวิตชีวา รวดเร็ว คาดการณ์ล่วงหน้าดี
2. เปิดเผย คบง่าย (Social Life)
3. รับความรู้สึกได้ดี แต่ไม่ลึก คิดสร้างสรรค์ไม่มาก



3. แสดงออกกลางๆ (Ambivert Personality)

1. บุคลิกภาพแบบกลาง ๆ
2. แสดงออกไม่มากไม่น้อย ทั้งภาษากาย และคำพูด



6. แนวพระพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าทรงแบ่งพฤติกรรมมนุษย์ตามหลักจริต

จริต คือพฤติกรรมของมนุษย์ที่หนักไปด้านใดด้านหนึ่งแบ่ง 6 แบบ

1. ราคะจริต คือ ผู้มีปกตินิสัยหนักไปทางราคะ รักสวยรักงาม ละมุนละไม ชอบสิ่งที่สวยงามๆ เสียงเพราะๆ กลิ่นหอมๆ รสอร่อยๆ สัมผัสที่นุ่มละมุน และจิตใจจะยึดเกาะกับสิ่งเหล่านั้นได้เป็นเวลานานๆ



2.โทสจริต คือผู้มีปกตินิสัย
หนักไปทางโทสะ ใจร้อน
วุ่นวาย หงุดหงิดง่าย อารมณ์
รุนแรง โผงผาง เจ้าอารมณ์



3.โมหจริต คือผู้มีปกตินิสัยหนักไป
ทางโมหะ เวลาเซื่องซึม เชื้อคนง่าย
งมงาย ขาดเหตุผล มองอะไรไม่ทะลุ
ปรุโปร่ง

4. วิตกจริต คือผู้มีปกตินิสัยหันกลับไปทาง
ฟุ้งซ่าน คิดเรื่องนี้ทีเรื่องนั้นที เปลี่ยนไปเปลี่ยน
มา ไม่สามารถยึดเกาะกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้
นานๆ ไม่ตั้งมั่น ไม่มั่นคงนั่นเอง



5. สัทธาจริต คือผู้มีปกตินิสัยหันไป
ทางศรัทธา น้อมใจเชื่อ เลื่อมใสได้ง่าย
ซึ่งถ้าเลื่อมใสในสิ่งที่ถูกก็ย่อมเป็นคุณ
จิตใจเบิกบานใจ แต่ถ้าไปเลื่อมใสในสิ่ง
ที่ผิดก็ย่อมเป็นโทษ



6. พุทธิจริต คือผู้มีปกตินิสัยหันไปทางชอบคิดพิจารณาด้วยเหตุผลอย่างลึกซึ้ง ชอบใช้ปัญญาพิจารณาตามความเป็นจริง ไม่เชื่ออะไรโดยไม่มีเหตุผล

